

דבר העורך

ההבדל בין הידור לחיוב

גדר הדברים: אחד הדברים המאפיינים את דורנו, שהרבה חומרות נהפכים במהירות הבזק לנחלת הכלל, כאשר באמת מצד גדר ההלכה אינו בגדר חיוב כי אם דרוגת של יחיד סגולה, ומוטל על המדקדק בהלכה להבחין בין הידור מצוה שיש אינספור דרגות במעלות והוספות, לחיוב מצוה שצריך לעשותו בכל עת ובכל שעה.

כך גם בכיוון התפילה, אין חיוב ללכת לבית הכנסת עם מצפן בצירוף מפה, אדם רגיל שיחמיר להצטייד במצפן עם מפה אינו אלא מן המתמיהים, ורק צדיקים גדולי עולם זכו לדרגה זו, וכפי שמסופר על הג"ר אברהם גניחובסקי זצ"ל (אגן הסהר חלק שני עמוד רסא, עדות הג"ר רפאל אוחיון שליט"א) שהיה מצדד בצנעה ובחכמה לכיוון ירושלים במדויק שהיה לו סידור עם מצפן, ונעמד לתפילת שמונה עשרה בצד שמאל של ארון הקודש, כך היה מצדד באלכסון לצד דרום מזרח בדיוק לצד מקום המקדש, ולא היה משונה להמון העם, כי היה נראה שמצדד פניו לארון הקודש.

כאשר בונים את בית הכנסת, מצד גדר ההלכה, אין חיוב לעשותו עם מצפן בדיוק מול מקום מקדש, שהרי בכל הדורות התפללו בלי שיהיה מכוון בדיוק, כי הדין הוא להתפלל לרוח שהוא הכי מתאים, וכל מחלוקת הפוסקים היא, שלדעת הלבוש יש מושג של רוח אלכסון, ולפי מנהג העולם מספיק רוח אחת מרוחות השמים, אבל גם לדעת הלבוש שצריך לכיוון דרום מזרח לא צריך כיוון מדויק ממש.

ומכל מקום ישראל עם קדושים רוצים לדקדק במצוות, ולכן מצינו בתי כנסת שמדקדקים בזה עד מאוד, וכן מתפללים שמדקדקים בזה, ומתפללים לצפון ארון הקודש באלכסון לכיוון ארון הקודש כדי שלא ישימו לב, וכדי שלא יפנו עורף לארון הקודש, מי כעמך ישראל.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'כיוון התפילה בבית הכנסת'

לבי במזרח ואנכי בסוף מערב

תקציר: סדרת הגיליונות בנושא כיוון התפילה, הגיליון הקודם הראשון בסדרה (מספר 463) כיוון התפילה, ובהמשך לכך הנושא בגיליון הנוכחי (מספר 464) כיוון התפילה בבית הכנסת.

1. אופן בניית בית הכנסת

שאלה ראשונה: מצד בנין בית הכנסת, מהו הכיוון הראוי לבניית בית הכנסת, והיכן מקום ארון הקודש?

כתוב **בתוספתא** (מגילה פרק ג הלכה יד, לפי גירסת הבית יוסף), ומובא **ברא"ש** (מגילה פרק ג סימן יא), מניחין את התיבה, פניה כלפי העם ואחוריה כלפי הקודש, חזן הכנסת פניו כלפי הקודש וכל העם פניהם כלפי הקודש, **שנאמר** (ויקרא פרק ח פסוק ד) וּתְקַהֵל הָעֵדָה אֶל פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד.

מדברי התוספתא לומדים **הרמב"ם** (הלכות תפילה פרק יא הלכה ב), **והטור והבית יוסף והשו"ע**

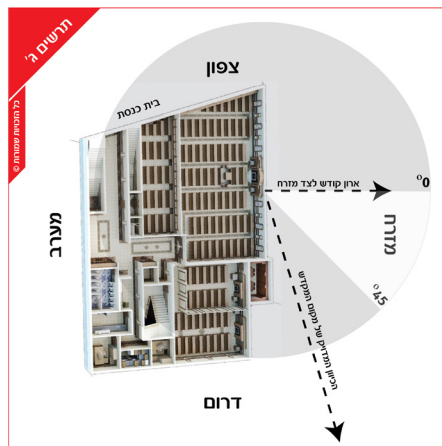
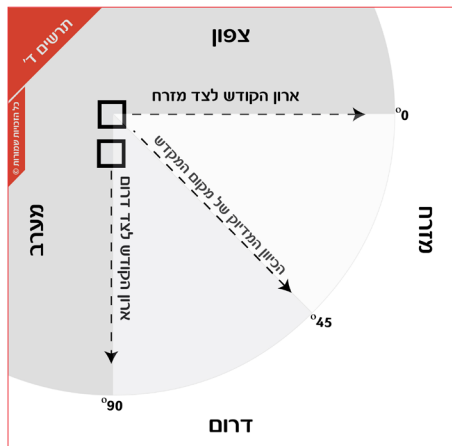
(סימן קנ סעיף ה), **והגר"א** (ביאור הגר"א סעיף ה), **והמשנ"ב** (ס"ק יא), שצריך לבנות בבית הכנסת ארון הקודש להניח בו ספר תורה, ולקבוע את ארון הקודש בצד שאליה מתפללים באותה העיר, כדי שיהיה פני המתפללים מול ההיכל כשיעמדו בתפילה.

דין זה שצריך לקבוע את ארון הקודש לכיוון אליו מתפללים, הוזכר גם בדרך אגב **ברמ"א** (סימן צד סעיף ב).

וביאר הבית יוסף את כוונת התוספתא, 'תיבה' הכוונה ארון הקודש שמניחים בה את ספר התורה, ו'אחוריה כלפי הקודש' הכוונה שיקבע את ההיכל ברוח שמתפללים נגדו, וקרא לרוח הוא 'קודש', לפי שהוא מכוון כנגד הקודש.

כיוון אלכסון: וכתב **הלבוש** (סימן צד סעיף ג), וכך נפסק

הגיליון הוקדש לזכות מרת פנינה מרגלית בת רחל תחי', שתזכה לראות בנים ובני בנינים עוסקים בתורה ובמצוות, כבריות גופא ונהורא מעליא, אמן.

שכן העיקר הקובע הוא הרוח שמתפללים אליו לכיוון ארץ ישראל, ומזה מקור הדין של קביעת מקום היכל לכיוון ארץ ישראל, כדי שיתפללו גם נגד היכל, ולא להיפך, שקביעת היכל ברוח אחר קובע שיתפללו לאותו רוח.

יש לציין למה שכתב **בשו"ת משיב דבר** (נצ"י"ב מוולוז'ין, חלק א סימן י), שלכתחילה חייבים לקבוע את הארון לצד מזרח, כדי שיתפללו לצד מזרח וכלפי היכל, וכל שכן שאסור להעביר את הארון ממקומו הראוי לו לצד דרום, ואם הארון כבר נקבע בצד דרום, על הציבור להתפלל למזרח לכיוון ירושלים, ובדיעבד אם נהגו הציבור להתפלל לדרום, אין למחות בידם.

ציוד מועט: כתב **המשנ"ב** (סימן צד ס"ק יא) בשם **הלחם חמודות**, שבאירופה צריך לצדד למזרח דרום, אבל אם עומד לדרום ארון הקודש, אסור לו לצדד לדרום מזרח, שנראה כהופך עורף ולא פנים כלפי ארון הקודש, אלא יתפלל רק למזרח.

כלומר, בעיקרון הכיוון הנכון הוא מזרח דרום, אבל כאשר ארון הקודש אינו מדויק, תלוי היכן המתפלל עומד, אם יעמוד מול ארון הקודש או לשמאלו, מצדד למזרח דרום, אבל אם עומד לימין ארון הקודש, אסור להפנות עורף לארון הקודש ולכן יתפלל למזרח.

אגב, מדויק מהמשנ"ב, שאין בעיה של מנהגים סותרים בציוד מועט, כאשר רוב בית הכנסת מצדד לדרום מזרח, ואילו העומדים לדרום ארון הקודש, מתפללים למזרח בלי צידוד לדרום. ורק בציוד מרובה כתב המשנ"ב שלא ישנה ממנהג הציבור.

3. שני מנהגים באותו ציבור

שאלה שלישית: כאשר הציבור מתפללים לכיוון ארון הקודש למרות שאינו בדיוק נגד מקום המקדש, האם מוטל על היחיד לעשות כמותם משום חששות של, 'והרה', 'איבה',

בשם **ה"ש קאן הלוי ז"ל** (בתשובה כת"י), הובא הלכה **במגן אברהם** (סימן צד ס"ק ג), **ובמשנ"ב** (סימן צד ס"ק ט), כיון שיש דין שצריך להתפלל לצד מזרח, המנהג לקבוע את ארון הקודש בכותל מזרח, ואם אינו יכול לקבוע במזרח יקבע בדרום (כי הרי אירופה נמצאת בצד מערב צפון לארץ ישראל, וצריך להתפלל למזרח דרום). אולם לא יקבעו את ארון הקודש למערב, שאז אחורי העם להיכל. ומכל מקום אפילו אם קבעו היכל בכותל אחר, צריך המתפלל להחזיר פניו למזרח.

וכן מבואר בדרך אגב **במשנ"ב** (סימן צד ס"ק י) לגבי דיני טעות, שאם הציבור נוהג שלא כהוגן ומתפללים לכיוון ארון הקודש שהוא בדרום, ולא מתפללים לכיוון מזרח שהוא לצד ארץ ישראל, מכל מקום אדם שבא להתפלל שם, צריך להתפלל לצד דרום שהציבור מתפללים לשם, למרות שאינו הכיוון הנכון, ומכל מקום יצדד פניו למזרח.

מבואר, שאפילו אם ארון הקודש לכיוון אחר, צריך להתפלל לכיוון ירושלים.

מאידך **בביאור הלכה** (סימן קנ סעיף ה ד"ה שהוא ברוח) מסתפק המאמין שמפני הרוחק אי אפשר להם בשום פנים להעמיד את ארון הקודש בכותל המזרח, ומוכרחים להעמידו בצפון או בדרום, לאיזה צד יתפללו הקהל, האם יתפללו למזרח, מפני שהוא נגד ירושלים, או עדיף שיתפללו כלפי הקודש, לצד ארון קודש, והניח בצ"ע.

וידועה הקושיא, שהמשנ"ב סתר משנתו, בסימן צד כתב בפשיטות שצריך להתפלל למזרח למרות שאינו נגד ארון הקודש, ואילו בסימן קנ הסתפק בכך ולא הכריע. וציין לזה **בשונה הלכות** (סימן קנ ס"ק יד).

והכריע **בשבט הלוי** (חלק י סימן כ), שדברי המשנ"ב בסימן צד הם העיקר הלכה שלעולם צריך להתפלל נגד ירושלים, משום שכך פשטות המשנה וחז"ל ולשונו הטור. ולא כפי שהסתפק בסימן קנ.

נמצא שהעומדים בצד ארון הקודש מפנים עורף לארון הקודש. אבל כאשר הציבור פונים לכיוון מסוים, אין ליחיד לשנות משום נראה כשתי רשויות.

וכשיש שני בתי כנסת סמוכים, שאינם מתפללים לאותו כיוון, מדויק המושג יוסף ממה שכתב המהר"ם שיק (אורח חיים סימן מז) שאין בכך איסור, כי כל אחד עושה לפי שיטה אחרת. משמע שאם הם שונים לגמרי זה מזה, צריך לחשוש לאיסור של נראה כשתי רשויות.

עדיפות לדייק: לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל (יבקשו מפיחהו חלק ד עמוד תצג, ציוני הלכה עמוד רנב רנג, עדות הג"ר זליג קוטובסקי שליט"א לרבני הילכתא), לגבי בניית בית הכנסת, עדיף לבנותו מכוון בדיוק לכיוון ירושלים, גם כאשר הדבר כרוך בהוצאה גדולה, אך אם אי אפשר, יבנו אותו איך שאפשר, אפילו שאינו מכוון בדיוק (השאלה היתה בסטייה של 35 מעלות). אולם אם מחמת כן יפסידו מקומות בבית מדרש, ינתן להקל ולא צריך לדייק ממש. וכשהבתי כנסיות האחרים בסביבה אינם מכוונים, זה עוד סיבה להקל שלא צריך לדייק.

ולגבי המתפללים בבית כנסת שארון הקודש אינו מכוון בדיוק כנגד מקום המקדש, אם הציבור מתפלל לארון הקודש, אין ראוי ליחידים להתפלל בהיטה לכיוון מקום המקדש המדויק, אפילו אם יש סטייה של תשעים מעלות לצד אחר, מפני כבוד הספר תורה שבארון הקודש, ומפני כבוד הציבור, שכן 'לא תתגודדו' ונראה כשתי תורות' חמור יותר מאשר הדקדוק לכיוון המדויק.

אולם במידת האפשר, יש עדיפות שכל הציבור כאחד יטו לכיוון המדויק של מקום המקדש, ויצדדו פניהם לכיוון ארון הקודש, ואם אין ספר תורה בארון הקודש, אין לזה דין ארון קודש ולא צריכים לצדד פניהם. וכל הדין של צידוד פנים הוא רק בתנאי שיכולים לכונן בתפילה באופן כזה.

ולמעשה, הקראוון בו התפלל הגרי"ש אלישיב בשנותיו האחרונות, לא היה מכוון ממש מול מקום המקדש מחמת תנאי השטח, ומכל מקום לא היה עומד עקום בתפילה, אלא עמד ישר לכיוון ארון הקודש. [לעומת זאת בית הכנסת 'תפארת בחורים' מעל שטיבלאך מאה שערים, ממוקם מדויק ממש מול מקום המקדש.]

לא צריך לדייק: העיד הגר"מ גריינימן שליט"א (בעדות לרבני הילכתא) שהחזו"א בביתו בבני ברק לא היה מטה לכיוון ירושלים למרות שהמבנה עומד למרחק והכיוון מבני ברק לירושלים הוא לכיוון מזרח דרום, אלא התפלל לכיוון מזרח בלבד.

לדעת הגר"ש ז"א אויערבאך זצ"ל (הליכות שלמה תפילה פרק יט סעיף ד) המנהג בכל הדורות שכיוון בית הכנסת היה בכיוון כללי לארץ ישראל כדוגמת צד צפון או צד מזרח, אבל לא נהגו לדייק במדויק מול מקום המקדש, ולכן במקום הצורך אפשר להקל, וכך הורה לבית כנסת אחד שלא לדייק בזוית שיהיה מול המקדש, כי אם היו מדייקים בזוית היו מפסידים עשרה מקומות. ואם ארון הקודש אינו מדויק

'נראה כשתי רשויות', 'לא תתגודדו', או שרשאי לדקדק ולפנות לכיוון המדויק?

מבואר בגמ' (ברכות דף ו:), ונפסק בשו"ע (סימן צ סעיף ז), ובמשנ"ב (ס"ק טז), שאלהיו הנביא הוכיח את המתפלל אחורי בית הכנסת, שאינו מחזיר פניו לבית הכנסת, משום 'מיחזי כשתי רשויות'. ולהלכה חוששים לשתי השיטות בפירוש 'אחורי בית הכנסת', א. הוא צד הפתח, היפך הצד שפונים אליו הקהל כשמתפללים. ב. הוא הצד אליו מתפללים, הפוך מצד הפתח.

וכתב ביד אליהו (סימן א), הובא בבאר היטב (אורח חיים סימן קצ"ג), בית הכנסת שהעמידו בו את ארון הקודש לצד דרום העולם, וכולם מתפללים נגד הארון הקודש שהוא לצד דרום, יוכל להתפלל לצד מזרח, למרות שכל הקהל מתפללים נגד דרום, ואין כאן משום יוהרא, ולא משום איבה, ולא צריך לחוש אולי יאמרו שרוצה להתפלל לכיוון השמש. והוכיח כדבריו, מהדין של יציפין ויזרים, שנחלקו הראשונים (הובא בגיליון הקודם) האם פניו למזרח ומצדד לדרום ולצפון, או שפניו לדרום ולצפון ומצדד למזרח, ושתי השיטות אמת לדינא, נמצא שכל אדם רשאי להתפלל לכמה כיוונים.

מאידך גדול אחד שהובא ביד אליהו ובבאר היטב (שם), חולק על היד אליהו, ולדעתו יתפלל לצד שהציבור מתפללים. והכרעת המשנ"ב (סימן צד"ק י שער הציפין ס"ק יג), כדעת החולק שהובא ביד אליהו, וכן נקט במגן גבורים (אלף המגן סימן צד), וכן מוכח במגן אברהם (סעיף קטן ב, ראה מחצית השקל ס"ק ב), ולא כשיטת היד אליהו, למרות שמנהג הציבור הוא שלא לחגוג, הבא להתפלל שם, יתפלל לצד שהציבור מתפללים, ומכל מקום יצדד פניו למזרח.

שאלות רביעיות: מה הדין, כאשר חלק מהציבור פונה לצד אחד, וחלק מהציבור פונה לצד אחר, האם הולכים לפי הרוב, או לא? והאריך בזה בגיליון שער מציון (הלכות תפילה).

שאלה חמישית: בטשט שנמצא באלכסון מול מקום המקדש, האם מותר לבנות שני בתי כנסת צמודים בשני מבנים סמוכים אחד ליד השני, או בשתי קומות אחת מעל חברתה, כאשר כל בית כנסת פונה לכיוון אחר (ראה תרשים ד'), במידה ונבנו כך בתי הכנסת מה צריכים המתפללים לעשות?

4. דעות פוסקי זמננו

צריך לדייק: הארון קודש בישיבת בריסק רחוב גרוסברג ירושלים מיסודו של הגר"מ ד' סולובייצ'יק זצ"ל אינו מכוון בדיוק כנגד מקום המקדש, והגרמ"ד היה מטה בתפילתו לכיוון המדויק, וכל הציבור בעקבותיו מטים בתפילתם לכיוון המדויק של מקום המקדש. וכן הגר"ח פ' שיינברג זצ"ל בישיבתו 'תורה אור' ברחוב סורוצקין בירושלים, היה מתפלל באלכסון לכיוון המדויק של מקום המקדש, וכל הציבור בעקבותיו.

וכתב במשנת יוסף (הלכות בית הכנסת סימן ה, חלק ד סימן יז) שכל הציבור כאחד רשאים להטות, למרות שבכך

איסור אונאת מדות ומשקלות

הופיע ויצא לאור קונטרס **מים רבים** הלכות ועניני איסור אונאת מדות ומשקלות, הנוגע למעשה דבר יום ביומו.

בחנויות שמוכרים מאכלים לפי משקל, פירות וירקות, עופות ובשר, מיני מאפים, פיצוחים וממתקים וכדומה, מצוי השמוכר מחשב גם את משקל השקית או הקופסה כחלק ממשקל המוצר, וגובה את התשלום בהתאם.

והשאלה, גביית מחיר על האריזה, מותר או אסור? האם יש בכך משום איסור אונאת משקלות, והאם יש היתר לכך שהמוכר אינו מקיים מצות 'הכרעה' על ידי תוספת גירומין? במידה שיש איסור על המוכר, האם הקונה עובר באיסור לפני עור?

ביאור מנהג העולם שמקילים בזה לכתחילה, כאשר יודעים מראש שמשלמים גם עבור האריזה.

מבחינה כלכלית, משלמים בממוצע עשרות שקלים מדי חודש על האריזות הנשקלות עם המוצרים. לדוגמה מגוש עוף כ-1.5 ש"ח, קופסת קרטון למיני מאפים - 4.5 ש"ח, שקית קרטון למיני מאפים - 50 אג', שקית לפיצוחים וממתקים - 20 אג' (מצורף תמונות להמחשה).

ניתן להשיג את הקונטרס במייל המחבר mk0533165035@gmail.com וכן במייל מערכת הילכתא.

הממוקם בצד צפון מערב לירושלים, שלא היה מטה עצמו בתפילה לכיוון דרום מזרח, אלא התפלל לכיוון מזרח בלבד.

וכענין זה נקט הג"ר רבי ישראל דוד רוטס זצ"ל (ממעתיקי המסורות בגור) בהוראה להג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א, בית כנסת שאינו מכוון ממש כנגד ירושלים, כפי שמצוי מאד בבתי כנסת שנבנו לאורך הרחוב, במקומות שכיוון הרחוב מעט עקום, ולכן מזרח בית הכנסת אינו מכוון ממש כנגד ירושלים, אין צריך להתפלל עקום, וגם אין זה דרך כבוד להתפלל עקום, אלא צריך להתפלל לכיוון המזרח הרגיל, ולא צריך לכיון בדיוק ממש את כיוון התפילה.

5. הוספות

אופן הדין: לפי השיטות שצריך לדייק במידת האפשר, העיר הג"ר אברהם יהודה קליין שליט"א שהיה שמצויים מכשירים טכניים שבקלות ובמהירות אפשר למדוד איפה כיוון בית המקדש, אם כן היה צריך לדאוג לאיש מקצוע שימדוד את הכיוון בכל בתי הכנסת, וכל מקום שאינו מכוון באופן משמעותי, ישימו שלט בבית הכנסת עם חץ הכוונה, לכיוון המדויק של מקום המקדש, בכדי שהציבור כולו יצדד כאחד לכיוון המדויק.

והוסיף על כך הג"ר אליהו רזנבלום שליט"א שיש דין כל דור לפי כמה שיכולים לדייק, ולכן בעבר שלא היה להם דרך לדייק לא היו חייבים, אבל בזמננו שיש דרך לדייק יתכן שחייבים גם יותר מזה, כמו שמצינו לגבי עוד דינים שאם יש אפשרות ליותר דיוק, שוב כבר מתחייבים בזה.

אכן למעשה לא נהוג עלמא כן, והביאור כי אין חיוב שיהיה מדויק ממש, אלא שיהיה נוטה לרוח הנכון, והוא רק דין הידור מצוה שיהיה מדויק ממש. וכפי שהתבאר בדבר העורך, שכל דבר שהוא בגדר דרגה מיוחדת ליחידי סגולה, אין צריך להפכו לנחלת הכלל.

לכיוון בית המקדש. אין לצדד לכיוון בית המקדש. מפני כבוד ארון הקודש.

ומעיד בנו הג"ר מאיר שמחה אויערבאך שליט"א (בהוראה לרבני הילכתא) שהגרש"ז מעולם לא צידד בתפילה בבית הכנסת שונה מכיוון ארון הקודש, אלא התפלל כמו כל הציבור.

ותכל בשם הגרא"ל שטיינמן זצ"ל (כאיל תערוג הלכה עמוד קנד) בבית הכנסת שארון הקודש אינו מכוון בדיוק לכיוון מזרח, לא צריך להטות את גופו לכיוון המדויק, מפני שקשה לכוון שיהיה מדויק.

בגיליון הקודם הובאו הוראות הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני תפילה עמוד קפה), והגר"ח קניבסקי זצ"ל (ספר אלא עמוד נא), לפי שמספיק רוח שמתפללים אליו, ולא צריך כיון מדויק למקום מקדש, ולכן בבני ברק אין צריך להטות לכיוון דרום מזרח, ורק יטה מעט כלפי מזרח. ולא אינו שבבני ברק מטיים לכיוון המדויק, וכך היו נוהגים בעצמם.

והוסיף הגר"נ קרליץ (שיח יוסף הלכות תפילה פרק ה סעיף י) שאם עומד בתפלתו עקום אסור לעבור כנגדו, ולכן עדיף שלא יעמוד לצד המעבר, כדי שלא ישליל את העוברים ושבבים במעבר.

והוסיף הגר"ח קניבסקי (מאיר עוז חלק ד עמוד רה, דעת נוטה עמוד רעה), שאין לשנות מהכיוון אליו כל הציבור מתפללים, ויטה מעט כלפי הזוית.

וכן לדעת הג"ר משה שאול קליין שליט"א (בהוראה לרבני הילכתא), לפי הוראת הג"ר שמואל הלוי וואזנר זצ"ל לא צריך לדייק ממש מול מקום מקדש, ומספיק שזה בכיוון הכללי מול מקום המקדש, ועד 45 מעלות נחשב עדיין כיוון התפילה הראוי, וכן היה נוהג השבט הלוי בעצמו בבני ברק

משיב כהלכה

הפרס השבועי 100 שקל מזומן
הזוכה בפרס גיליון 463 בסך 100 שקל מזומן
האברך הר"ד אברהם פויכטונגר שליט"א
כולל ישיבת מיר תל ציון

שאלה: מה הכיוון הנכון לתפילה בכותל המערבי?

האם יתפלל כנגד הכותל או יטה שמאלה לכיון כיפת הסלע שהוא מקום קודש קדשים המשוער? האם יש לחוש דמיחזי אכילו משתחוה למסגד? האם יש לחוש משום הטיית עורף כלפי השכינה? האם יש טעם שזה מקום תיפלתם וכבר אינו בקדושתו?

מקורות: משנה וגמ' (ברכות דף כח: ל.), שו"ע (סימן צד סעיף א), רדב"ז (חלק ב סימן תרצא), משיב דבר (חלק א סימן י'), משוש כל הארץ (עמוד 21 הערה יט), תשובות והנהגות (כרך ג סימן טט), משנת יוסף (הלכות בית הכנסת עמוד כד), בית אהרן וישראל (קובץ עט עמוד קלא), ציוני הלכה (עמוד רנה), שמענו בן ראינו (עמוד שצח).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, כל השולח תשובה נכונה, בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), יכול לזכות בפרס. בחירת הזוכה על דעת רבני הילכתא ולפי החלטתם הבלעדית. התשובות המובחרות יושלו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

- ניתן להגיש תשובות באחת מהאפשרויות הבאות.
- קו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
- עמודות 'נדרים פלוס' לקהילות, קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשוט'
- חדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- בפקס מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

לעילוי נשמת

הרה"ק רבי משה בן הרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א
נלב' ע"י ג'ג טבת תר"א ת.נ.צ.ב.ה.

דינים העולים

א. ארון הקודש: יש להציב את ארון הקודש בקיר שלכיוונו מתפללים, כדי שבעת התפילה יהיו פניהם מול הקודש. ויש להקפיד בבניית הקיר והצבת ארון הקודש, שיהיו מכוונים אל מול ארץ ישראל, ירושלים ובית המקדש. כגון באירופה למזרח עם הטיה לדרום, ויש אומרים שמספיק למזרח.

ב. בניית בית הכנסת: אם אפשר עדיף לבנות במדויק נגד מקום המקדש גם בהוצאה כספית גדולה. ואם יש אילוצים, כגון מצד הרישיון וריבוע המגרש והפסד מקומות ישיבה וכדומה, מספיק לכיוון הכללי של מקום המקדש אף שאינו בזווית המדויקת.

ג. זווית התפילה: בבית כנסת שאינו מדויק מול מקום המקדש, לדעת רוב פוסקי זמננו המנהג לכתחילה להתפלל לכיוון ארון הקודש ולא צריך לצדד לזווית המדויקת, מפני שקשה לכיון שיהיה מדויק. ויש אומרים שנטיה עד 45 מעלות נחשב כיוון התפילה הראוי לכתחילה. ויש מחמירים שראוי בשעת התפילה לצדד פניו בדיוק מול מקום המקדש. ומכל מקום כאשר עומד בצד ארון הקודש, לא יצדד באופן שמפנה עורף לארון הקודש.

ד. איפכא מסתברא: אם העמידו את ארון הקודש בקיר אחר, יש להתפלל לכיוון ירושלים ולא לכיוון ארון הקודש. אבל אם הציבור מתפלל לכיוון ארון הקודש, יש לנהוג כמותם שלא יהיה נראה כשתי רשויות, ומכל מקום יצדד פניו למזרח. ויש אומרים שיתפלל למזרח ואין בכך חשש יוהרא או איבה.

נושא הגיליון הבא:

'כיוון התפילה בכותל המערבי'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת מזל טוב לבחור החשוב יניק וחכים עדין לגדלות כמר גדליהו בקרמן נ"י
בן הג"ר אלחנן בקרמן שליט"א מח"ס 'משנת השדה' העומד לימין 'הילכתא'
בבירורים הלכתיים, לרגל היכנסו לנועם עול תורה ומצוות.
יהי רצון שיזכה להרוות את הוריו ומוריו רוב נחת וקדושה, אמן כן יהי רצון.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשוט
- שיעורים יומי עיון
- בית הוראה טלפוני
- בירורי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא

מענה אנושי: 02-5350-535 פקס: 02-6507-823

קבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...